

Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
Johan Albihn

Diariernr: **Ju2024/00910**

Stockholm 14 augusti 2024

Remissyttrande över betänkandet ”Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)”

Fastighetsägarna är branschorganisationen som arbetar för en väl fungerande fastighetsmarknad. Våra 14 000 medlemmar äger och hyr ut bostäder och lokaler över hela landet. Vi representerar såväl de största börsnoterade fastighetsbolagen, kommunägda bostadsbolag som privata fastighetsföretag och bostadsrättsföreningar

Fastighetsägarna Sverige (”Fastighetsägarna”) har bjudits in att inkomma med synpunkter på förslagen i rubricerade betänkande.

Uppdrag

Regeringen har tillsatt en utredare med uppdrag att föreslå åtgärder som kan underlätta kamerabevakning för Polismyndigheten, kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse.

Utredningens analys

Sverige har stora samhällsutmaningar i form av organiserad brottslighet, lokala kriminella nätverk och ökat terrorhot. Behovet av att samla in information genom kamerabevakning har således ökat kraftigt och det är viktigt för medborgare och företags skydd mot att utsättas för brott viktigt att Polismyndigheten har ändamålsenliga juridiska verktyg för att bedriva en effektiv brottsbekämpning – både i brottsförebyggande och trygghetsskapande syfte men också för att kunna utreda och lagföra brott.

En del av dagens problematik är att Polismyndigheten inte kan göra en framåtblickande bedömning av behovet av bevakning på en viss plats. I huvudsak krävs att brott tidigare har begåtts på platsen i viss omfattning för att behovet av bevakning ska anses väga tungt. Vidare är det också problematiskt att bedömningen endast får vara relaterad till att brott begås på platsen. Det finns även platser som kan ha strategisk betydelse för den brottsbekämpande verksamheten men där faktiska brott inte begås.

Dessutom kan de brottsbekämpande myndigheterna vid tillfälliga och brådskande behov av kamerabevakning ha svårt att hinna genomföra en intresseavvägning. Även upplysningskravet och rätten till information i kamerabevakningslagen ställer till problem i den brottsbekämpande verksamheten, särskilt i fråga om bevakning via drönare och från civila fordon.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår att tillståndsförfarandet ska slopas för Polismyndigheten, kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse.

Kommunerna nämns i direktiven som en aktör som har goda förutsättningar att bidra till minskad brottslighet. Utredningen anser att det är av vikt att kommunerna ges möjlighet att bevaka sina offentliga miljöer och föreslår därför att en rättslig grund för sådan bevakning införs i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Utredningen föreslår att det ska införas ett krav på att den bevakande aktören ska föra en förteckning över pågående bevakning som på begäran ska lämnas till tillsynsmyndigheten. Förteckningen ska innehålla uppgifter som kan indikera om bevakningen som bedrivs innebär särskilda risker för skyddet av den personliga integriteten. Förteckningskravet ska endast gälla för bevakning som bedrivs i verksamhet som inte är brottsbekämpande och det ska inte gälla för sådan bevakning som i dag är undantagen tillståndskravet. Utöver förteckningskravet föreslår utredningen att den bedömning som görs enligt någon av intresseavvägningarna ska dokumenteras. Tillsynsmyndigheten föreslås ska ha möjlighet att ta ut en sanktionsavgift om den som bedriver bevakning bryter mot förtecknings- eller dokumentationskravet.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Samtidigt föreslås tidigare beslutade tillstånd upphöra att gälla.

Fastighetsägarnas synpunkter

Vi delar utredarens analys att Polismyndigheten och andra offentliga aktörer behöver utökade möjligheter att kamerabevaka och ett ännu enklare förfarande. Fastighetsägarna tillstyrker att lagstiftningen ändras så att Polismyndighetens kamerabevakning underlättas i syfte att bekämpa brott. Fastighetsägarna har inget att erinra mot att det införs åtgärder som kan underlätta användandet av kamerabevakning även för kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse.

Fastighetsägarna noterar att en konsekvens av förslagen är att kommunägda fastighetsföretag (allmännyttan) inte längre kommer att behöva söka tillstånd för att kamerabevaka på plats dit allmänheten har tillträde. Det innebär att allmännyttan föreslås likställas rättsligt med privata fastighetsägare, som inte behöver söka tillstånd enligt dagens lagstiftning. Fastighetsägarna är positiva till en sådan förändring.

Utredningen anser att begreppet plats dit allmänheten har tillträde har skapat gränsdragningsproblem. Utredningen föreslår därför att begreppet utmönstras och att kamerabevakning som sker på alla typer av platser ska omfattas av krav på att tillämpa den föreslagna intresseavvägningen i kamerabevakningslagen. Fastighetsägarna har svårt att urskilja om utredningens förslag i denna del medför att det blir svårare för fastighetsägare att kamerabevaka inne i byggnader, det vill säga platser dit allmänheten inte har tillträde. Givet utvecklingen med skjutvapenvåld och sprängningar i flerfamiljshus finns det ett fortsatt stort behov av att kunna kamerabevaka källare, trapphus, förrådsutrymmen och andra brottsutsatta platser för att kunna förebygga och utreda och brott. En försämring av kamerabevakningsmöjligheterna inne i byggnader vore således olämpligt och Fastighetsägarna motsätter sig en sådan rättsutveckling.

Anders Holmestig

VD Fastighetsägarna Sverige

Marie Öhrström

Chefsjurist Fastighetsägarna Sverige